

vergadering **C91**
zittingsjaar 2017-2018

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Onderwijs

van 11 januari 2018

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Kathleen Krekels aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de monitoring van en de middelen voor de nieuwe vervolgschool-coaches – 510 (2017-2018)	3
VRAAG OM UITLEG van Caroline Gennez aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het uitstel van de hervorming secundair onderwijs – 544 (2017-2018)	7
VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het inzetten van inspectie ter controle van het naleven van de taalwetgeving – 572 (2017-2018)	
VRAAG OM UITLEG van Jos De Meyer aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het advies van de Vaste Commissie voor Taaltoezicht en van de onderwijsinspectie over de Talennota van het Gemeenschapsonderwijs (GO!) – 646 (2017-2018)	14

VRAAG OM UITLEG van Kathleen Krekels aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de monitoring van en de middelen voor de nieuwe vervolgschoolcoaches – 510 (2017-2018)**Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen****De voorzitter:** Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Onderwijsachterstanden worden vaak gelinkt aan de talige achtergrond van de leerlingen. Het is daarom van ontzettend groot belang dat wij onze anderstalige nieuwkomers zo snel mogelijk deze Nederlandse taal onder de knie leren krijgen. We hebben dat georganiseerd via het onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers (OKAN). Op deze manier worden leerlingen die nog niet lang in Vlaanderen zijn en het Nederlands niet of onvoldoende machtig zijn, geschoold om de taal zo goed als mogelijk beheerst te krijgen. Er zijn ook vervolgtrajecten voor deze OKAN-leerlingen. Die worden dan gevolgd door de vervolgcoaches. Zij staan in voor de begeleiding, de ondersteuning en de opvolging van de gewezen OKAN-leerlingen en voor de expertiseoverdracht en expertiseopbouw van de vervolgscholen.

Sinds 1 september 2016 werd de omkadering voor de vervolgcoaches substantieel verhoogd. Per regelmatige leerling ontvangt elke school nu 0,9 uren-leraar vervolgcoaching. Er startten 176 vervolgcoaches, waarvan 141 extra, en daarnaast maakte de Vlaamse Regering 9,2 miljoen euro vrij voor de vervolgcoaches in 2017. Uit het monitoringrapport blijkt dat de drie grootste effecten van deze extra omkadering de volgende zijn – en het zijn er toch wel heel belangrijke –: een intensievere opvolging van elke ex-OKAN-leerling is nu mogelijk, er zijn verhoogde slaagkansen waar te nemen en er is een verhoogd welbevinden genoteerd bij de ex-OKAN'ers.

Er blijven uiteraard nog een aantal knelpunten overeind. Uit de monitoring blijkt dat sommige vervolgscholen weigerachtig staan tegenover de opvang van OKAN-leerlingen. Wanneer de OKAN-leerling doorstroomt naar een school voor buitengewoon onderwijs, ontbreekt vaak de expertise bij de vervolgcoaches. Verhoogde ondersteuning volstaat niet voor niet-begeleide minderjarigen en de vroege inschrijving in vervolgscholen maakt dat OKAN'ers al een vroegtijdige school- en studiekeuze moeten maken. Het leerlingenaantal neemt nog toe na de februaritelling. Tot slot zijn de uren-leraar versnipperd en worden ze uiteenlopend aangewend.

Het specifieke urenpakket voor de OKAN-leerlingen en de uren-leraar voor de vervolgcoaches zijn gekleurde middelen. Ze moeten dus zeker worden ingezet voor de OKAN-leerlingen. Toch werd het laatste knelpunt uit het monitoringrapport over de uiteenlopende aanwending van de middelen op de studiedag van 21 november 2017 nogmaals onderstreept. Vervolgschoolcoaches zeggen dat ze niet weten hoe het systeem werkt en dat iedereen eigenlijk een beetje doet zoals hij of zij denkt dat het goed is. De betrokkenheid van de vervolgcoaches is zeer sterk, maar de middelen moeten wel worden gebruikt waarvoor ze dienen, en dat blijkt nu niet altijd het geval te zijn. Wie middelen genereert, moet natuurlijk ook consumeren waarvoor ze dienen.

Bij de verhoging van de middelen in 2016 werd ook bepaald dat er meer aandacht moest gaan naar de ondersteuning in de vervolgschool. Minister, in de commissie Onderwijs van 20 april 2017 gaf u aan dat er maatregelen genomen werden opdat de vervolgcoaches worden ingezet in de school waar de ex-OKAN'er zijn vervolgtraject ook effectief aanvat, in plaats van in de school waar de leerling OKAN had gevolgd. In de praktijk blijkt dit niet op punt te staan. In het secundair onderwijs worden middelen immers toegekend op basis van de

voorafgaande teldatum van 1 februari. Dat maakt dat de middelen niet meegaan met de school waar de leerling terechtkomt, tenzij er al heel vroeg een school- of studiekeuze wordt gemaakt. Dat kwam naar voren als een van die knelpunten. Het geld stroomt dan uiteindelijk toch niet voldoende mee.

Tot slot moeten vervolgcoaches gewezen OKAN-leerlingen theoretisch gezien over heel Vlaanderen begeleiden. Dat heeft tot gevolg dat de coaches zeer grote afstanden moeten afleggen en leerlingen minder frequent kunnen begeleiden. Bovendien worden dezelfde leerlingen dikwijls reeds begeleid door de vervolgcoach van de scholengemeenschap waarin ze terechtkomen. Er lijkt dus een dubbelheid te ontstaan.

Minister, wat is uw reactie op de resultaten van het monitoringrapport over de vervolgschoolcoaches? Welke maatregelen hebt u reeds genomen en zult u nog nemen om ervoor te zorgen dat de middelen voor de vervolgcoaching ook effectief worden aangewend waarvoor ze gegenereerd worden? Hoe evalueert u de genomen maatregelen die ervoor moeten zorgen dat de middelen voor de vervolgcoaches worden toegekend aan de school waar de leerling terechtkomt? Hoe wilt u ervoor zorgen dat de middelen efficiënt en gecoördineerd worden ingezet?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, voor hen die ik nog niet heb gezien: gelukkig nieuwjaar aan allen. Het zal een boeiend jaar worden. En hopelijk is het een jaar met een iets betere luchtdoorstroming in onze commissie dan vandaag. Het ruikt hier heel slecht. Daarom heb ik gevraagd het raam open te zetten. Secretaris, dat staat nu in het verslag. Nu zullen ze ons niet meer in deze zaal laten vergaderen. Dat is eigenlijk de reden van mijn opmerking. *(Minister Hilde Crevits lacht)*

Mevrouw Krekels, u stelt een heel interessante vraag. Het is goed dat we even stilstaan bij het rapport van de inspectie. Eerst en vooral wil ik zeggen dat de monitoring bedoeld is om in kaart te brengen hoe de uren-leraar vervolgschoolcoaching worden ingezet en wat de activiteiten van de vervolgschoolcoaches zijn. Het rapport is eigenlijk geen evaluatie – dat weet u wel –, maar wel een inventarisatie van praktijken. De onderwijsinspectie heeft dat ook in haar rapport gezegd.

Waarom is dat zo? We hebben de regeling vervolgschoolcoaches drastisch gewijzigd, omdat de voorgaande niet goed werkte. Het is nu het eerste jaar dat die werkt. Het moet zich zetten. Dat is zoals bij de ondersteuningsnetwerken, waarover we het nog zullen hebben. Het is niet goed om iedere keer als je een nieuwe regeling invoert, onmiddellijk te zeggen: 'En nu zullen we alles weer veranderen.' Maar u hebt natuurlijk wel een punt: de middelen die we investeren, moeten wel worden aangewend waarvoor ze bedoeld zijn. Dat is een evidentie. Maar je moet ook een beetje de tijd geven om dat te laten doen. Daarom vind ik het zeer goed dat de inspectie heeft gezegd: 'We zullen al eens bekijken wat jullie doen.' En hoe heeft ze dat gedaan? De onderwijsinspectie heeft een inventaris gemaakt aan de hand van een online enquête. De directeurs van 79 scholen die onthaalonderwijs aanbieden, werden via e-mail aangeschreven om deel te nemen aan de bevraging. De deelnemingsgraad bedroeg bijna 90 procent, 89,6 procent om precies te zijn. Dat is zeer hoog. Maar dat betekent dat de resultaten gebaseerd zijn op de perceptie van de directeurs. Het is dus geen effectmeting. Het is wel interessant om dat te zien, maar we mogen er geen evaluatieverslag van maken.

Wat de aanwending van de uren betreft, wil ik benadrukken dat het schooljaar 2016-2017 een doorstartjaar is voor de scholen en de vervolgschoolcoaches. De middelen zijn uitgebreid, collega's, maar de opdrachten zijn ook bijgestuurd en er moest ook een visie worden ontwikkeld. Want dat is allemaal in shock gekomen. Plots had je de toestroom van vluchtelingen. Dan zagen we dat die middelen terechtkwamen bij de school die de eerste opvang had gedaan. En dat bleef daar

dan hangen voor de vervolgschoolcoach, maar de jongeren waren al lang weg. Nu proberen we dus daarop een rugzakprincipe toe te passen. Maar dat moet zich ook zetten. Dat heeft ook gevolgen, die u zelf vermeldt en die ook in het verslag staan, bijvoorbeeld dat er soms wat kilometers moeten worden gereden. Maar ik denk dat het wel ook een grote expertise binnenbrengt in scholen waar we in de toekomst meer aan zullen moeten wennen.

Het rapport biedt evenwel geen volledig beeld van de activiteiten van de vervolgschoolcoaches. Mevrouw Krekels, op dit ogenblik – en dat zal u wel interesseren – werkt mijn administratie samen met de inspectie op mijn vraag een plan van aanpak uit voor de evaluatie van de nieuwe regeling. Dus: eerst een bevraging naar de praktijken en dan de evaluatie. We moeten goed kijken naar wat de bedoeling was en hoe je dat aanpakt. Dat kun je ook niet doen na één jaar. Het is logischer dat je drie schooljaren neemt. Maar dan moeten we ook een fatsoenlijke evaluatie hebben. Zodra het plan van aanpak er is, zult u dat ook kunnen inzien.

Collega's, we kunnen op verschillende manieren naar het rapport kijken. We kunnen focussen op wat nog niet goed loopt, op de knelpunten, op de tekorten, op de middelen en de inzet. We kunnen ook kijken naar wat de meerwaarde is van de nieuwe regeling die we hebben gemaakt dankzij de inspanningen van honderden, zeer gemotiveerde en geëngageerde personeelsleden.

Er is uiteraard een progressiemarge, maar collega's, ik wil u toch wijzen op bladzijde 16 van het inspectierapport, waar staat: "De inspanningen van de overheid hebben geleid tot tevredenheid bij de OKAN-teams, een groter welbevinden bij de ex-OKAN-leerlingen en een nog grotere motivatie bij de vervolgschoolcoaches zelf. Zij voelen zich nu echt gewaardeerd voor hun volgehouden inzet voor een vlotte schoolloopbaan van de anderstalige nieuwkomers." Dat is op zich al een stuk het doel dat we wilden bereiken.

Uit het rapport blijkt ook dat de uitbreiding van het urenpakket een veel professionelere aanpak van vervolgschoolcoaching mogelijk maakt – het gebeurt nog niet overal, maar het maakt het wel mogelijk – en dat de nieuwe regeling haar doel niet mist wat betreft de begeleiding, de ondersteuning en de opvolging van ex-onthaalleerlingen. Dat staat op pagina 14.

Ook informatiedoorstroming naar vervolgscholen blijkt accurater te kunnen gebeuren. Dat zie je op pagina 15. De beleidskeuze is volgens mij dus wel de juiste, ondanks het feit dat 2016-2017 een doorstartjaar is, wat je merkt uit het verslag waarin scholen zoekende zijn naar de beste manier om, binnen de omkadering en de regelgeving, OKAN- en ex-OKAN-leerlingen te begeleiden en hen alle kansen te geven op een succesvolle schoolloopbaan.

Ik lees hier een stevige basis om verdere progressie op te kunnen maken. Er is zeker ruimte voor progressie, niet het minst in het verhogen en delen van de expertise en de professionalisering van OKAN-personeelsleden.

Dit rapport moet je ook eens leggen naast de schoolloopbaan van OKAN- en ex-OKAN-leerlingen. Vorige week was er wat commotie rond een oud-directeur van het Federaal Agentschap voor de Opvang van Asielzoekers (Fedasil), die zei: 'Zeker Afghaanse asielzoekers zijn vogels voor de kat.' Wij hebben, naar aanleiding van deze zeer terechte problematiek, bekeken hoeveel jongeren er worden doorverwezen naar leren en werken. Het zijn er ontzettend weinig. Ik vind dat vreemd. Want het klopt dat voor jongeren die een mondje Nederlands hebben geleerd in de OKAN-klassen, werk soms een zeer goede stimulator kan zijn om te studeren. Maar we zien dat bijna niemand wordt doorverwezen naar leren en werken. Je moet dat OKAN-rapport en die schoolcoaches niet als iets geïsoleerds lezen, maar ook eens bekijken waar die meerwaarde kan worden geboekt in vervolgschoolcoaching. We gaan trouwens met die man in gesprek, samen met de federale staatssecretaris,

om eens te bekijken hoe we nog een meerwaarde kunnen bieden naar zeer kwetsbare groepen en hoe schoolcoaching daarin een meerwaarde kan zijn.

Wat zal ik nog doen? Ik heb daar al een beetje op geantwoord: een plan van aanpak en gesprekken. Mevrouw Krekels, ik zou nu nog geen nieuwe beleidsmaatregelen nemen. Maar ik wil u vragen of u ertoe bereid bent om de evaluatie van de nieuwe regeling vervolgschoolcoaches af te wachten. Dat wil niet zeggen dat we stilzitten. We kunnen uit dit verslag al een aantal zeer interessante zaken halen binnen de regelgeving, om ervoor te zorgen dat die accurater werkt.

Het thema vervolgschoolcoaches maakt ook deel uit van het participatief traject dat we met het OKAN-veld willen lopen. Op 21 november hebben we daarvoor de aftrap gegeven, bij de studiedag. Er was een veelbelovende input. We zullen nu ook een vervolgdag organiseren, om te bekijken hoe we daarin nog verdere stappen kunnen zetten.

Ik merk wel dat de inspanningen die we leveren om stap voor stap het onthaalonderwijs in Vlaanderen te versterken, een model is dat internationaal hoge ogen gooit. Er wordt ons gevraagd, ook vanuit andere landen, hoe we dat doen, wat de resultaten zijn enzovoort. We moeten ook focussen op de goede dingen.

Mijn administratie werkt op basis van de output van die OKAN-studiedag een participatief traject uit om te bekijken hoe we een en ander kunnen versterken.

Collega's, nogmaals: ik wil het debat over de kwaliteit van ons onthaalonderwijs zeker niet verengen tot een zuivere middelenkwestie. Het gaat over veel meer dan dat. Het engagement is er, maar je moet natuurlijk ook sturing kunnen geven.

Na de studiedag is er een terugkomdag. Die is ondertussen vastgelegd op 25 mei. Daar zal het OKAN-veld opnieuw worden teruggekoppeld. Er zal ook worden bekeken hoe we elkaar kunnen versterken, hoe we expertise kunnen delen. U zult als parlement opnieuw worden uitgenodigd, als u interesse hebt om te participeren aan dit moment.

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Het is inderdaad belangrijk om het zeker niet te verengen tot een middelendebat. Er zijn heel veel mensen op het veld die heel hard werken. Dat lezen we geregeld in de kranten. Mensen willen zich optimaal inzetten voor dit gegeven.

Het was inderdaad zo dat er wat commotie was ontstaan rond het OKAN-gegeven, wegens het voorbeeld van de heer van Fedasil. De pers was daar natuurlijk ook gericht op het emotionele aspect van die leerlingen, namelijk dat sommigen er niet aan toe zijn om te leren, omdat ze het eerst en vooral soms niet eens gewoon waren naar school te gaan en ergens uit een streek komen waar school nog geen evidentie is. Omdat wij in een heel andere maatschappij leven, vergeten we soms weleens dat dat niet voor iedereen evident is. Daarbij moeten ze dan nog een nieuwe taal leren. Ik vind het dus heel goed dat u zegt dat we dat aspect ook moeten meenemen, en dat we moeten nagaan in welke mate we binnen de OKAN-lessen daarin een meerwaarde kunnen leveren, zonder natuurlijk uit het oog te verliezen dat Nederlands leren het allerbelangrijkste is.

U zegt dat er geen nieuwe beleidsmaatregelen komen. Ik begrijp uiteraard dat we de ruimte moeten nemen om wat we hebben gedaan, kansen te geven. U zegt dat we wel kunnen zorgen voor een meer accurate toepassing van de regels. Dan moeten we wel kijken naar de datum van 1 februari. Het is de bedoeling dat de vervolgcoaches meegaan met de leerlingen. Op 1 februari hebben veel leerlingen vaak nog niet gekozen. We moeten toch kijken of dit op een of andere manier kan worden opgevolgd of dat er een soepelheid kan worden toegepast.

Ik vond het frappant dat vervolgcoaches zeiden dat ze nog niet goed weten hoe het systeem werkt. U hebt dat wel geduid. Het is nieuw en er zijn veel veranderingen, maar we moeten misschien toch als 'quickwin' kijken hoe we ofwel goede voorbeelden kunnen doorgeven ofwel de communicatie nog wat kunnen verduidelijken.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Vooreerst zou ik de mensen die in OKAN actief zijn willen feliciteren met hun sterke inzet. De minister heeft er terecht op gewezen dat het rapport een overzicht geeft van de praktijk, maar nog geen echte evaluatie is. Als ik het rapport doorneem, dan vind ik wel dat we een genuanceerd beeld krijgen. De nieuwe regelgeving is hoe dan ook een stap vooruit.

Er blijven anderzijds aandachtspunten, wat evident is. Daarom is het op termijn ook nodig dat er meer monitoring en evaluatie komt die focust op de lange termijn. Indien wenselijk en noodzakelijk moet de regelgeving aangepast worden.

De keuze voor een participatief traject, zoals de minister nog eens onderlijnt en wat ook in de beleidsbrief stond, is hoe dan ook de juiste.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Sinds vorig jaar zetten we ook vijf traumapsychologen in. De effecten daarvan staan nog niet in het rapport. Onderschat de meerwaarde daarvan niet. We hebben ze een jaar gehad, en het is nu verlengd met een jaar. Dit is een meerwaarde. Er zijn grote verschillen in wie naar hier komt of wie naar hier vlucht. Dat is ook voor scholen een grote uitdaging. De psychologische bijstand is zeker relevant.

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Het is inderdaad belangrijk om constant te monitoren zodat we de middelen kunnen inzetten waar ze nodig zijn en dat ze op een goede manier worden gebruikt. Mag dit een ruggensteun blijven voor iedereen die zich inzet in het OKAN.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Caroline Gennez aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het uitstel van de hervorming secundair onderwijs – 544 (2017-2018)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): Minister, ik heb deze vraag ingediend naar aanleiding van uw communicatie begin december over het uitstel van de invoering van de hervorming secundair onderwijs.

U weet dat wij koele minnaars zijn van de manier waarop deze modernisering in de praktijk vorm krijgt en van de conceptnota's die de Vlaamse Regering daaromtrent heeft ingediend. We wilden best wel een stapje verder gaan en streven naar een meer fundamentele hervorming omdat we denken dat de kwaliteit van ons onderwijs taant voor heel wat leerlingen. We zouden graag hebben dat de lat hoger wordt gelegd voor alle leerlingen in ons secundair onderwijs en dat de kloof die op basis van thuissituaties het onderwijs verdeelt, zou verkleinen. Een van de instrumenten die daar raadzaam bij is, is het uitstel van de studiekeuze. Ook bredere domeinscholen zijn daarin belangrijk.

Ik herformuleer mijn vraag een beetje omdat er de voorbije dagen toch wel wat signalen zijn gekomen uit verschillende maatschappelijke sectoren. Gisteren nog trad de voorzitter van het STEM-platform, Françoise Chombar, de noodkreet bij van heel wat directies van technische scholen dat het niet evident is om in te zetten op toegepaste STEM, waar we toch wel nood aan hebben.

We zien dat de instroom in die sterke technische richtingen niet in stijgende lijn is, ondanks onze inspanningetjes om die technische scholen te ondersteunen met een investeringsbudget of infrastructuurbudget van 5 miljoen euro. We zitten daar niet op het goede spoor.

De gebrekkige modernisering van het secundair onderwijs met zijn 'early tracking' is daar mee verantwoordelijk voor. Het is ook onze overtuiging dat dit ook komt doordat we de tussenschotten tussen aso, tso en bso en de labels die we nog steeds op kinderen kleven, laten bestaan. De modernisering zoals ze nu is uitgetekend, is een gemiste kans.

Dat de hervorming wordt uitgesteld, zou je als een goede zaak kunnen bestempelen, want dingen die niet noodzakelijk in de goede richting evolueren, hoeft je ook niet holderdebolder in te voeren. Ik herhaal nogmaals ons pleidooi, gesteund door de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor), de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV), de koepels en de vakbonden, om een ander kader uit te tekenen om jongeren de juiste studiekeuze te laten maken en om een nog helderder studiekeuzeaanbod te formuleren, met een matrix die echt transparant is en waarbij er twee assen zijn: een finaliteitsas naar doorstroom of arbeidsmarktgerichtheid en een interesseas, waarbij de verschillende domeinen richtinggevend zijn.

Dat de onderwijsvormen die matrix compliceren, zal u niet verbazen. Dat wordt ons ook gemeld door heel veel actoren op het terrein. Dat er aan de modernisering van het secundair onderwijs bovendien ook nog eens een de facto A- en B-getuigschrift voor het basisonderwijs gekoppeld is, vinden wij ook geen goede zaak. Uiteraard vertel ik daar samen met de Vlor niets nieuws.

Ik lees nu in OD XXVIII dat het het voornemen is om ook dat uit te stellen. Ik neem aan dat dit gekoppeld is aan het uitstel van de invoering van de hervorming van het secundair onderwijs. Ook dat vinden we een goede zaak. Minister, het is nooit te laat om bij te schaven, het is nooit te laat om te leren. Voer dat A- en B-getuigschrift af. Het verzwaart ook nodeloos de planlast. De Vlor vindt het geen goede zaak. Neem de kans te baat om de hervorming alsnog bij te sturen. Vanuit de oppositie is sp.a partner om mee te sturen in de oorspronkelijke richting: labels afschaffen, latere studiekeuze en een meer transparant aanbod zonder A- en B-getuigschrift in het basisonderwijs. We denken dat het nog niet te laat is, maar het is wel hoog tijd. Hopelijk kunt u daarop ingaan.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mevrouw Gennez, ik zal u met mijn antwoord een beetje moeten teleurstellen. De eerste bouwstenen voor de modernisering zijn gelegd met het rapport in 2009. We hebben dan tot 2013 gediscussieerd vooraleer er een masterplan kwam. Nu zetten we dat heel zorgvuldig om in regelgeving. De teksten zijn geschreven, de onderhandelingen zijn gevoerd. Het dossier ligt nu bij de Raad van State. Daarna moet het nog langs de regering en komt het naar dit parlement. We zullen dan uitgebreid de kans hebben om over alle maatregelen te discussiëren.

De reden van het uitstel heeft minder te maken met de regelgeving, dan wel met de tijd die we aan scholen willen geven om zich aan te passen. Er was een absolute vraag van veel scholen – niet van allemaal – om een schakeljaar de tijd te krijgen om alles aan te passen. Dat toont ook aan de hervorming niets kleins is maar iets groots.

U weet dat het ook de bedoeling is om het dossier te laten sporen met de hervorming van de inhoud.

We hebben dan als regering dus beslist om die structuurhervorming samen met een inhoudelijke vernieuwing te laten sporen. Dat zijn dus geen fundamentele bijstellingen die nog komen, want er zal nog bijzonder veel werk op de plank zijn als we onze regelgeving goedgekeurd willen krijgen tegen het einde van dit schooljaar, om zo aan de scholen een schakeljaar te geven.

Mevrouw Gennez, ik zal niet op al uw inhoudelijke punten ingaan, want als het ontwerp van decreet naar hier komt, zullen we sowieso nog de kans krijgen om erover van gedachten te wisselen.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp·a): Tot mijn grote spijt en vooral in naam van al die partners die een andere hervorming van dat secundair onderwijs voorstonden, zowel in het onderwijsveld als op de arbeidsmarkt, kan ik dus inderdaad niet anders dan mijn bezorgdheid uitdrukken, gesteund door PISA en andere onderzoeken, over de kwaliteit van ons onderwijs in het algemeen en die groeiende kloof. Deze matige structuurhervorming zal die niet verhelpen. Er is voldoende wetenschappelijk onderzoek om dat te staven. Misschien kunt u echter wel nog punctueel antwoorden op de bijkomende vraag over de getuigschriften A en B.

Minister Hilde Crevits: Dat staat vanmiddag op de agenda, met een vraag van mevrouw Meuleman.

Caroline Gennez (sp·a): Dat heb ik niet gezien. Ik heb dit aangegrepen om dit hier een beetje te actualiseren, maar misschien kunt u daar kort op antwoorden en dat straks nog eens overdoen, want ik denk niet dat ik dan aanwezig zal zijn. *(Opmerkingen van de voorzitter)*

Als u daar niks kort over kunt zeggen, dan zal ik deze namiddag terugkomen. Dat heeft toch een band met dit onderwerp en aangezien deze vraag is gesteld naar aanleiding van het uitstel van de hervorming van het secundair onderwijs en het getuigschrift een van de elementen is die ook daarin zijn opgenomen, en dat nu ook wordt uitgesteld, heeft dat toch wel een inhoudelijke band. Anders zou ik het er uiteraard niet bij halen.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega Gennez, het blijft me wat verbazen dat u een aantal zaken aanhaalt die eigenlijk geregeld zijn. U zegt dat we nood hebben aan transparantie. Wel, ik ga het u nog eens zeggen: het is de eerste keer dat alle studierichtingen op één A3 staan. Recent nog had ik dat meegenomen op nieuwjaarsavond, want zo gaat dat dan bij nieuwjaarsfeestjes: hoe zit dat nu? *(Gelach. Opmerkingen)*

En dan kun je het gewoon uitleggen. Dat is de eerste keer dat het feestje niet is gesplitst tussen onderwijs en niet-onderwijs omdat men het niet snapte. Ik kan u dus geruststellen: transparant, dat is gelukt.

Wat labels betreft, wat zijn labels? Als u maar blijft herhalen als politicus in de commissie Onderwijs dat u vindt, als iets tso heet, dat dat minderwaardig is, dan moet het u niet verbazen dat de buitenwereld dat ook zo vindt.

Caroline Gennez (sp·a): Dat heb ik niet gezegd.

Koen Daniëls (N-VA): Als u wilt dat bepaalde labels weggaan, dan moeten we die vakjes wit maken. Dan is er geen label meer, en dan is er het grote niets. Wat is dat? Het grote niets. Wat gebeurt er dan? Dan gaan mensen zelf labels

maken. Of dat nu arbeidsmarktgericht heet of bso, dat zit in de hoofden. Daarnet tweekte er nog iemand dat we de gedachte weg moeten krijgen dat tso minder is. Wel, gaan we een decreet goedkeuren dat het verboden is om te denken dat dat zo is, en dan de gedachtepolitie in Vlaanderen op pad sturen? Er zullen altijd benamingen zijn. Ik kan er ook niets aan doen.

Dat we uitstellen, ten slotte, is wel degelijk op vraag van het veld, en omdat het een inhoudelijke bijsturing is. Dat is het voornaamste waarover het gaat. Je hebt dus eindtermen nodig. Die eindtermen zijn er niet, dus je moet wel uitstellen, want hoe kun je nu een studierichting starten met een bepaalde benaming als je niet weet wat erin zit? Wat dat betreft, hebben we heel goed geluisterd naar het veld.

Er was de vraag die u stelde naar een brede eerste graad met uitstel van studiekeuze enzovoort. Ik kan niet anders dan herhalen dat we samen een heel goed masterplan voor de hervorming van het secundair onderwijs hebben gemaakt. Dat staat daar niet in. Dat heeft daar nooit in gestaan. Iedereen was er toen immers van overtuigd dat er gerichte maatregelen moesten zijn. We hebben nu heel veel gerichte maatregelen. Minister, u hebt kort geantwoord. Dan kunnen we die tijd daarvoor gebruiken. *(Gelach)*

Mevrouw Gennez, ik ben zeer blij dat de minister kort heeft geantwoord. Het antwoord is neen. Waarom? Omdat we nu in een richting aan het werken zijn en scholen en leerkrachten nu weten waar ze aan toe zijn. Laten we alstublieft die duidelijkheid behouden.

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Ann Brusseel (Open Vld): Ik zal niet herhalen wat de heer Daniëls heeft gezegd. Ik onderschrijf wat hij heeft gezegd. Ik wil echter toch nog even iets zeggen als het gaat over de discussie over het gebrek aan waardering voor het tso. Onbekend is vaak onbemind. Waarom kiezen te weinig leerlingen voor de interessante, echt puur technische studierichtingen uit tso en ook bso? Deels, denk ik, omdat er inderdaad onterecht op wordt neergekeken. Vandaar ook de term 'waterval', collega Gennez. Dat leeft in de hoofden van mensen. U kunt niet hardmaken dat er een hiërarchie is, tenzij u dat zelf zo ziet. Ik zie dat niet zo. Dat is dus één spijtige zaak.

Anderzijds hebben we al de eerste stappen gezet, wat ook belangrijk is, om in het lager onderwijs wetenschappen en techniek beter aan te pakken, door de eindtermen daar specifiek apart te gaan zien van andere aspecten van wereldoriëntatie. Ik denk dat we daar nog verder in kunnen gaan. Dat is een uitdrukkelijke vraag van mijn fractie. Veel leerkrachten basisonderwijs zullen heel graag bijleren en worden bijgeschoold om wetenschappen, technologie en techniek beter te kunnen geven, zich daar zekerder in te voelen dan vandaag het geval is. Laten we immers eerlijk wezen: als ik kijk naar de lerarenopleiding van de voorbije decennia, dan zie ik dat er zeer weinig cursussen worden besteed aan de inhoud, aan de vakkennis qua wetenschappen en techniek. Je kunt in drie jaar ook niet alle vakinhouden opnieuw van a tot z meegeven, maar daar knelt het schoentje voor een stuk. We vragen dus om dat beter aan te pakken in de vernieuwde lerarenopleiding, misschien met nieuwe formules. Daar zal ik nu niet op ingaan. Ik heb zelf een visie op hoe je betere STEM-leerkrachten (Science, Technology, Engineering and Mathematics) kunt maken. Collega's, we hebben in Denemarken daarvan interessante voorbeelden gezien. Die bijscholing vind ik belangrijk, want kinderen zullen vooral iets willen leren als ze weten wat het is.

Vandaag staat in de krant, ook dankzij de cijfers van collega De Meyer, dat STEM het nieuwe Latijn is. Als classica zou ik daar een beetje droevig over kunnen zijn. Ik ben dat helemaal niet. Het Latijn is zo mooi dat het altijd wel zal overleven, denk ik. Als mijn dochter ook liever technische zaken zou leren dan Latijn, dan zal ik als classica de laatste zijn om haar dat te verbieden of om haar per se in die Latijnse te

duwen. Sommige ouders staren zich echter blind op wat ze aan de familie, aan de burens moeten zeggen. Ze willen dat hun kind ook per se in een bepaalde studierichting zit. Dat is spijtig, maar een structuurhervorming en domeinscholen gaan dat niet veranderen, collega Gennez. Helemaal niet. Je verandert het label, je maakt een mooi nieuw design, sommigen trappen daarin, maar de meeste mensen niet.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Voorzitter, vooraf, ik zou het een beetje gênant vinden, mochten we nu al ingaan op de vraag van collega Meuleman van deze namiddag. Dat ga ik dus uiteraard niet doen.

Minister, wat de vraagstelling zelf betreft: collega Gennez heeft verwezen naar uw persmededeling van 1 december 2017. Voor mij was de belangrijkste alinea daaruit: "De onderwijsverstrekkers engageren zich van hun kant om de constructieve dynamiek en modernisering die momenteel leeft in tal van scholen in heel Vlaanderen te versterken en hun schouders samen onder de modernisering van het secundair onderwijs te zetten."

Dezelfde vraagstelling, met een paar andere woorden, is ook aan bod gekomen op 6 december 2017, een belangrijke dag, de dag van de patroonheilige van mijn stad. Minister, u hebt toen geantwoord op een soortgelijke actuele vraag. Ik citeer u: "Veel mogelijkheden om nog heel lang over te discussiëren, maar we hebben keuzes gemaakt en het is mijn verantwoordelijkheid als minister om die keuzes getrouw uit te voeren en inderdaad ook rekening te houden met onderzoeken die gebeuren zonder dat de trein van verandering opnieuw wordt stilgelegd, of integendeel zelfs, achteruit gaat rijden." Minister, ik heb maar één raad: voer alstublieft de afgesproken beslissingen uit, maak er, samen met het onderwijsveld, verder dringend werk van.

Kathleen Helsen (CD&V): We hebben de discussie in het parlement hier al verschillende keren gevoerd. We stellen allemaal dezelfde doelen voorop, maar we geloven niet allemaal dat een bepaalde oplossing de juiste oplossing is. We hebben met de meerderheid een duidelijke visie uitgewerkt. We geloven daar heel sterk in. Dat is niet dezelfde visie als de visie die collega Gennez op een aantal punten heeft.

Ik vind het belangrijk dat wij de keuzes die we gemaakt hebben, aanhouden en dat we vooral de modernisering vormgeven. Ik kijk er vooral naar uit om ze hier in de commissie ten gronde te bespreken zodat wij aan het veld een perspectief kunnen bieden en de mensen op het terrein de modernisering ten volle kunnen waarmaken. Ik stel immers vast dat het werkveld daar echt wel op zit te wachten. We moeten vooral voortwerken.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Daniëls, ik hoorde mezelf spreken tijdens uw uiteenzetting. Dat betekent dat de taal dezelfde is.

Ik heb al heel vaak gezegd in het parlement: als je aso, tso en bso wegneemt, krijg je doorstroomscholen, arbeidsmarktscholen en gemengde finaliteitscholen voor wie zich verticaal organiseert. Dat maakt het moeilijk. Het grote voordeel van een A3 is dat het zeer helder is. Daar zie je echt waar de studierichting op voorbereidt. Voor mij is het cruciaal dat we daar iets duidelijker in worden. Dat kan via de eindtermen en de manier waarop ze uitgerold worden maar ook via de positionering van je studierichting. Vroeger zat dat in 27 boeken en nu staat dat op een A3. Dat is een hele grote stap vooruit.

Je hebt finaliteiten en interessedomeneinen. Die domeinen zijn ook goed. Gisteren zei iemand dat zelfs niet in domeinscholen wordt voorzien. Dat is absoluut onjuist. Het

is in de toekomst perfect mogelijk om een campus of een domeinschool te worden. Dat is ook net de reden waarom we ook een horizontaal overzicht hebben. Collega Gennez, die grote variëteit in organisatie van scholen bestaat in Vlaanderen. Dat is voor mij een grote rijkdom die onze scholen sterker heeft gemaakt.

Ik heb er wat moeite mee om nu grote uiteenzettingen te doen over het A- en B-atteest. Mocht het uw vraag zijn die deze namiddag geagendeerd was en we zouden er nu over debatteren, dan zou u ook ongelukkig zijn.

Caroline Gennez (sp.a): Ik wilde gewoon een kort antwoord, maar ik zal vanmiddag langer blijven, wat niet mijn plan was. Ik had de agenda niet bekeken. Ik wist niet dat die vraag op de agenda stond. *(Opmerkingen van Koen Daniëls)*

Ik heb nog andere interessante bezigheden, mijnheer Daniëls.

Minister Hilde Crevits: Ik wil nog een kort woordje zeggen over STEM en de communicatie van de voorbije dagen. Ik was een beetje ongelukkig toen ik hoorde zeggen dat als er maar een paar leerlingen in de nieuwe STEM-richtingen zitten, je ze dan beter afschaft. Ik ben het daar niet mee eens en ik zal zeggen waarom.

Ik was gisteren op bezoek in het VTI van Oostende, dat samen met de bedrijven Daikin en Metagenics een nieuwe studierichting elektromechanische technieken heeft. In die studierichting zitten twee leerlingen. De leerlingen en de ouders waren aanwezig in het bedrijf. Het was fantastisch om dat mee te maken. De mama van een van de leerlingen zei dat haar zoon helemaal opgebloeid was. Hij mag een dag per week naar een bedrijf, de ene keer bij Daikin en de andere keer bij Metagenics. Ze leren daar praktische toepassingen. Ze zitten in het vijfde middelbaar. Dat was een heel grote sprong, zowel voor de school als voor de bedrijven om dat te doen. Zij hebben wel wat tijd nodig. Het is de eerste keer dat ze dat doen. Ze hebben dat lang voorbereid en hopen dat er volgend jaar misschien vier of zes leerlingen in die studierichting zullen zitten. Voor hen is het zeker de moeite waard om dat te doen. Dit geeft ook een heel positief imago aan ons technisch onderwijs. We hebben daar heel veel voordelen over gehoord.

Daarom zou ik toch vragen dat we die kansen geven, ook als het kleine studierichtingen zijn, zeker nu, en dat we daar wat innovatie toelaten. Ik vind dat persoonlijk redelijk belangrijk. Agoria heeft me ook nog eens expliciet gevraagd of we die kansen willen blijven geven in de toekomst. Ik denk dat we dat moeten proberen te doen.

Wat dan het technisch en beroepsonderwijs zelf betreft, moeten we indachtig zijn dat we met negatieve communicatie zelf ons technisch onderwijs de dieperik in kunnen spreken. Als we zien wat ons technisch onderwijs vandaag realiseert, wat het beroepsonderwijs realiseert, vaak ook met heel kwetsbare jongeren, dan zitten daar fantastische resultaten bij. We moeten die ook wat vaker in de spots zetten.

Er worden op dit ogenblik dankzij DBFM splinternieuwe technische scholen gebouwd. U moet die eens gaan bezoeken. Ook dat is een verademing. Het kan ook vertrouwen geven aan ouders. Als je als ouder je kind naar een technische school wilt sturen en die ziet er nog net hetzelfde uit als toen je daar dertig of veertig jaar geleden zelf in zat, dan zal dat minder vertrouwen geven dan wanneer je terecht komt in een moderne omgeving, waar ook wordt samengewerkt met bedrijven om jongeren up-to-date te vormen.

Een derde luikje daarbij is, wat ook mevrouw Chombar van het STEM-platform weet, dat we een hele STEM-handleiding hebben, maar dat die voor het aso is. Ik heb aan de mensen van het platform gevraagd waar de handleiding voor het technisch en beroepsonderwijs blijft. Laat ons daar alstublieft nu werk van maken, zodat STEM niet beperkt blijft tot het invoeren in het aso maar ook in het technisch en

beroepsonderwijs. Er moet werk worden gemaakt van een leidraad hiervoor. Dat zal onze technische scholen wat trotser maken op de manier waarop zij werken.

Daarbij aansluitend heb ik een tweede kanttekening. We zitten in een tijd van arbeidskrapte, maar de hele bedrijfswereld smeekt om goed gevormde technische krachten. Ik heb hun gevraagd omdat te outen, maar niet op een negatieve wijze. Maak duidelijk dat wanneer jongeren op 14 of 16 jaar de studiekeuze voor het technisch onderwijs maken, dat fantastische carrièrekansen biedt en dat daarna ook werk verzekerd is in een heel aangename omgeving, toch op een aantal plaatsen. Om ons buikgevoel wat te veranderen, dat vooral gericht is op dat aso en het doorstromen naar het hoger onderwijs, hebben we nog wel wat werk aan de manier waarop we erover spreken, los van structuren.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): Collega's, mijn hoop is inderdaad ijdel gebleken. Het is onze opdracht en onze taak om, zolang de regelgeving niet door dit parlement is goedgekeurd – ik heb nu begrepen dat vanaf 1 maart het decreet ter bespreking op de agenda van deze commissie staat – ons te blijven uitputten om een bijsturing in positieve zin mogelijk te maken.

We herhalen dat het voor ons heel belangrijk is dat jongeren de juiste studiekeuze maken, omdat een foute studiekeuze vaak de voorbode is van schoolse vertraging en schools falen, dus het verlaten van de school zonder diploma. Collega Daniëls, wij hebben niets tegen benamingen, wij zijn nogal voorstander van het benoemen van de doelstellingen en de finaliteiten in onderwijs. Die matrix had perfect gebaseerd kunnen zijn op inhoud en finaliteit, namelijk: wat interesseert een jongere, welk domein, en wat is de finaliteit, voortstuderen of een job vinden? Dan was die matrix perfect helder. Die labels zijn dan tussenschotten en die hebben vandaag voor veel ouders – willen of niet, maar het is in de feiten wel het geval – een negatieve connotatie. Daar moeten we van af. We zullen het watervaleffect niet als sneeuw voor de zon zien verdwijnen door er niet meer over te spreken.

Ik heb altijd begrepen dat de N-VA de partij is die de problemen nogal graag stelt zoals ze zijn. We mogen niets verbloemen. Waarom zouden we dat in ons onderwijs doen? Het is onze ambitie om de lat effectief hoger te leggen, met inhoudelijk ambitieuze eindtermen en om de kloof en de segregatie kleiner maken. Het instrumentarium en de infrastructuur die wij daarvoor bij uitstek wenselijk achten, zijn inderdaad domeinscholen. Sp.a staat daar niet alleen in. Françoise Chombar heeft het gisteren letterlijk herhaald op de radio. Het is belangrijk dat we een aantal inhoudelijke doelstellingen blijven vooropstellen omdat we anders globaal met ons onderwijs zowel inhoudelijk als naar structuren achterop gaan hinken.

En dan mogen we nog honderden Bett- en TED-conferenties bezoeken over onderwijsinnovatie, als wij elke opportuniteit die wij zelf hebben om dat ten gronde te doen, missen, dan vrees ik dat we die voor een hele periode verkwanselen en dat we de komende jaren geen kwalitatieve sprong voorwaarts zullen zien, maar een pas op de plaats, en waarschijnlijk zelfs een verdere achteruitgang. En ik denk dat niemand van ons dat wil. Daarom blijven we nogal hardnekkig de punten die ook de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) steeds maakt in dit dossier, ondersteunen en verdedigen. En als het vandaag niet is, wie weet is het dan wel morgen dat we gehoor vinden in deze commissie.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het inzetten van inspectie ter controle van het naleven van de taalwetgeving – 572 (2017-2018)

VRAAG OM UITLEG van Jos De Meyer aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het advies van de Vaste Commissie voor Taaltoezicht en van de onderwijsinspectie over de Talennota van het Gemeenschapsonderwijs (GO!) – 646 (2017-2018)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, mijn vraag dateert van net vóór Sinterklaas. Ze komt nu aan bod, maar we hebben er al over gesproken in de plenaire vergadering en ze werd eigenlijk opgesteld naar aanleiding van die plenaire vergadering.

Collega's, het taalgebruik in het kleuter-, lager en secundair onderwijs is niet volledig vrij. De Onderwijstaalwet van 1963 schrijft voor in welke taal in die scholen alle algemene vakken en in totaliteit ook het onderwijs moet worden gegeven. Ze geldt dus voor scholen in Brussel, de faciliteitengemeenten en het homogeen Nederlandse taalgebied, wat Vlaanderen is.

Scholen kunnen naast een positief engagement ten aanzien van het Nederlands, via het schoolreglement – dat als een contract tussen de school en de ouders kan worden beschouwd – afdwingen dat de omgangstaal op de school Nederlands is.

Scholen worden regelmatig doorgelicht om na te gaan of ze alle wettelijke en reglementaire bepalingen en kwaliteitsnormen respecteren. Bij de pedagogische inspectie zien de Inspectie Basisonderwijs en de Inspectie Secundair Onderwijs van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap ook toe op de naleving van de Onderwijstaalwet. De controle op het taalstelsel van de leerlingen, zijnde de inschrijving van Franstalige leerlingen in Franstalige faciliteitenscholen, gebeurt door de Taalinspectie, een federale instelling. Dat is niet onbelangrijk: er is wel degelijk een zeer duidelijke opdeling van wie waarvoor verantwoordelijk is.

De aanleiding van de vragen is de visietekst van het Gemeenschapsonderwijs, die onderwerp was van het actualiteitsdebat van woensdag 29 november. Op bladzijde 10 lezen we de volgende krachtlijnen voor de realisatie van de visie: "Opschriften aan de deuren van klaslokalen kunnen worden vertaald in alle op school vertegenwoordigde talen. Zo staat dan bij 'pc-lokaal'..." en dan volgen allerlei andere talen, ik ben daar niet zo sterk in. "Dit is maar een greep uit de vele mogelijkheden om de meertaligheid op school zichtbaar te maken." We lezen ook: "Lerenden kunnen bijvoorbeeld hun voorkennis over een lesonderwerp activeren door informatie in hun moedertaal op te zoeken. Zij kunnen ook aan betekenisonderhandeling doen met leeftijdsgenoten die dezelfde moedertaal spreken." Het is dus wel degelijk een pedagogisch onderdeel van het onderwijs. "Groepswerk" – nog een voorbeeld – "leent zich daar uitstekend toe. In het kader van differentiatie kan de leerkracht ervoor kiezen om in dit geval af en toe homogene, eentalige groepen te vormen."

In de plenaire vergadering van 29 november jongstleden gaf u onder meer het volgende aan – en ik ben blij dat u ons daarin bent bijgetreden: "We hebben ook een taalregelgeving in Onderwijs en regelgeving op de bestuurstaal. Je moet toch goed kijken of dat kan of niet. Maar het gaat hier over een voorbeeld, collega's. We zullen dat ook reglementair bekijken, of dat kan of niet, maar als het natuurlijk de bedoeling is dat je alles in 27 talen gaat orakelen... Dat kan nooit de bedoeling zijn, en ik ben het daar ook niet mee eens." En verder: "Maar om nu te

gaan zeggen – en dat is een tweede voorbeeldje dat ik niet zo gelukkig vind in de tekst: we gaan groepswerken maken en we zetten iedereen volgens zijn thuistaal... Dat is voor mij ook niet evident om dat te doen. Want dan kun je moeilijk zeggen: we werken hier aan een volledige integratie. Dat zou een omgekeerd effect kunnen hebben. Dus neen, ik vind dat niet het meest gelukkige voorbeeld.”

Voor alle duidelijkheid: dit gaat uiteraard niet over kinderen die net zijn toegekomen in Vlaanderen, want dat is onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers (OKAN). Dit gaat wél over kinderen van de tweede, derde en vierde generatie, met nog altijd thuistaal niet-Nederlands. Daarover gaat het. Die zien we in de statistieken. Het is jammer dat collega Gennez net weg is. In de statistieken van Programme for International Student Assessment (PISA) zien we hen gigantisch hard achteruit duikelen. En dat los je niet op door te zeggen: ‘arbeidsmarktgericht’, maar dat los je op door ervoor te zorgen dat ze Nederlands kunnen, beste collega’s.

Minister, ik heb twee heel concrete vragen, naar aanleiding van wat u in de plenaire vergadering hebt gezegd. Zult u de onderwijsinspectie erop wijzen extra toe te zien op de naleving van de taalwetgeving? Dan spreek ik zowel over de onderwijstaalwetgeving als over de bestuurstaalwetgeving.

Hoe zult u de controle en naleving van de taalwet uitoefenen ten aanzien van de nota van het Gemeenschapsonderwijs en scholen van het Gemeenschapsonderwijs die desgevallend gevolg geven aan die nota van het Gemeenschapsonderwijs?

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Voorzitter, minister, collega’s, in de recente Talennota van het Gemeenschapsonderwijs wordt aan scholen geadviseerd om positief om te gaan met de thuistaal van anderstalige leerlingen, in het kader van hun pedagogische aanpak, met dien verstande dat Nederlands de onderwijstaal is en blijft. Het omgaan met andere moedertalen kan uiteraard op verschillende manieren – maar de inhoudelijke discussie die we reeds hebben gevoerd in de plenaire vergadering moeten we hier uiteraard niet overdoen – en het is belangrijk dat de taalwetgeving in het onderwijs daarbij gerespecteerd wordt.

Zoals onlangs werd bericht in de media – maar de vraag is een maand geleden gesteld – hebt u besloten om aan de Vaste Commissie voor Taaltoezicht en aan de onderwijsinspectie een advies te vragen over die Talennota van het Gemeenschapsonderwijs.

Minister, wat is de juiste vraagstelling aan de Vaste Commissie en de inspectie?

Hebt u al een antwoord op de vraag naar advies ontvangen? Zo ja, welke zijn de beleidsgevolgen? Zo neen, op welke termijn verwacht u dat antwoord?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega’s, ik dank u voor deze opvolgingsvraag. Ik zal eerst voor het verslag wat duidelijkheid geven over welke reglementering waarop van toepassing is. Want daarover kan wat verwarring bestaan.

Er bestaat een Onderwijstaalwet, die dateert van 30 juli 1963, en er bestaat een Bestuurstaalwet. Die beide wetten, de Onderwijstaalwet en de Bestuurstaalwet, zijn van dwingend recht. Zij moeten dus worden nageleefd.

De onderwijsinspectie kijkt bij de doorlichtingen na of de Onderwijstaalwet wordt nageleefd. De Bestuurstaalwet is voor iemand anders, maar de Onderwijstaalwet is voor de inspectie. Die Onderwijstaalwet geldt enkel voor persoonsleden, niet voor leerlingen. Dat is een belangrijke nuance, die we moeten meenemen in het geheel. Het respecteren van taalvoorwaarden is een erkenningsvoorwaarde voor

scholen. Dat betekent dus dat de inspectie dit kan controleren en dat een school zijn erkenning kan verliezen als de voorwaarden niet worden nageleefd.

Mag een leerkracht een andere taal spreken tegen een leerling die niet Nederlands spreekt? In principe is het antwoord op deze vraag neen. De onderwijstaal is het Nederlands. Er zijn een paar uitzonderingen, zoals de vreemdetalenvakken – het zou natuurlijk nogal vreemd zijn indien je dan niet in die andere taal zou mogen spreken – Content and Language Integrated Learning (CLIL) en ook in andere lessen kan dat in beperkte mate. Ik geef een voorbeeldje. Bij geschiedenis kan het van belang zijn om een originele tekst in de les ter sprake te brengen. Verder heb je natuurlijk ook nog OKAN, maar dat staat er volledig buiten.

De onderwijstaalwetgeving laat dus niet toe om buiten die uitzonderingen als leeraar een andere taal te hanteren. Over dat 'in beperkte mate' oordeelt de onderwijsinspectie. Als er op een bepaalde manier mee wordt omgegaan, bekijkt de inspectie of er al dan niet grenzen werden overschreden. Het respecteren van die voorwaarden is een erkenningsvoorwaarde, ik zei het al.

Mag een leerling een thuistaal gebruiken op de speelplaats of in de klas? Dat is wat moeilijker. Waarom? Omdat, zoals ik al zei, die Onderwijstaalwet van toepassing is op de leerkrachten. Over het taalgebruik door leerlingen bestaan geen bepalingen. Maar in het schoolreglement kan een school die zaken perfect regelen. Er zijn heel wat schoolreglementen in Vlaanderen waarin men zegt: 'Leerlingen moeten op de speelplaats Nederlands spreken.' Maar dat is niet overal zo. Scholen hebben daarin een zekere autonomie. Maar dat maakt dus deel uit van het taalbeleid van de school zelf.

Kun je kinderen sanctioneren? Als dat in het schoolreglement staat, kun je dat inderdaad doen. Maar die sancties mogen het leerrecht van het kind niet schaden. Je kunt dus niet zeggen: 'We gaan een leerling uitsluiten of schorsen op basis van de taal die hij al of niet spreekt op school.'

Dat is in een notendop de regelgeving zoals wij ze zien.

Zoals ik al zei, is het respecteren van die taalwetgeving een deel van de bevoegdheid van de onderwijsinspectie bij doorlichtingen, omdat het naleven van die taalwetgeving een erkenningsvoorwaarde is.

Sedert 1 september 2012 gaat de onderwijsinspectie systematisch na of de school de taalwetgeving volgt, dus niet de Bestuurstaalwet, maar de Taalwet. Dat is een controle van de instructietaal in de school zelf. De inspectie gaat dus na of het overbrengen van de leerstof in de klas in het Nederlands gebeurt. Bij een evaluatie van de controle van erkenningsvoorwaarden in 2015, bleken alle scholen die tussen 2012 en 2015 waren doorgelicht, in orde met de toepassing van de taalwetgeving.

Die richtlijn van het GO! – ik heb dat ook in de plenaire vergadering gezegd – gaat niet over de al of niet toepassing van de taalwetgeving, maar over de rol die de moedertaal kan spelen bij het verwerven van het Nederlands. We hebben daarover een zeer uitgebreid debat gevoerd in het Vlaams Parlement. U weet dat onze inspectie het opzetten van het talenbeleid op maat van de context en de input stimuleert. Maar, zoals ik al zei, moet in principe alles in het Nederlands gebeuren.

Het taalgebruik bij opschriften in scholen maakt geen deel uit van de hoger vermelde taalregeling in het onderwijs, maar valt onder bestuurstaalwetgeving. En daarvoor gebeurde de toepassing onder de Vaste Commissie voor Taaltoezicht. Ik hoop dat ik wat duidelijkheid gebracht heb. Je hebt het gebruik van de taal en daarnaast heb je alles wat aangebracht wordt, zoals opschriften, en dat zit bij de Vaste Commissie voor Taaltoezicht.

Hoe moet ik nu omgaan met deze nota? Mijnheer De Meyer, mijnheer Daniëls, ik zal starten met de brief die ik op 4 december heb gestuurd aan de Vaste Commissie. U mag deze brief gerust hebben. Ik heb de Vaste Commissie om advies gevraagd op twee gronden. Eerst en vooral heb ik de volledige visietekst meege-stuurd en aangegeven dat de tekst op zich geen bestuursbeslissing is, maar wel is bedoeld om scholen te inspireren bij het uitwerken van een taalbeleid. Het is dus geen bindende tekst, maar een visietekst. Concreet heb ik de passage over de opschriften aan klaslokalen geciteerd en de vraag gesteld of die in strijd is met de Bestuursstaalwet. Ik heb nog geen antwoord gekregen van de Vaste Commissie voor Taaltoezicht. Er zijn ook geen termijnen vastgelegd waarbinnen de Vaste Commissie moet antwoorden. Maar voor mij is het uiteraard belangrijk dat u daarop een antwoord krijgt, omdat dit relevante informatie kan geven.

Aan de inspectie heb ik de vraag gesteld of er naar aanleiding van de doorlichtingen inbreuken zijn vastgesteld op de taalwetgeving. Ik heb u het antwoord daarop zopas bezorgd.

Er dringt zich nu een interessante bijkomende vraag op. Hoe kan ik ageren ten opzichte van het Gemeenschapsonderwijs? Die taalvisienota van het Gemeenschapsonderwijs is een document ter ondersteuning en ter inspiratie van scholen en schoolgroepen. Ik heb mijn bedenkingen daarop meegegeven. Ik heb daarover contact opgenomen met de gedelegeerd bestuurder, met Raymonda Verdyck. Voor zulke nota's moet er geen voorafgaand akkoord verleend worden door de Vlaamse Regering. Het zijn nota's die door het GO! zelf worden opgesteld. Ook andere koepels en schoolbesturen moeten ons niet om toelating vragen.

Hoe is dit, zeker voor het GO!, geregeld? Onder het eerste bijzondere decreet van 1988 bestond er een toezicht op beslissingen van de Raad van het Gemeenschapsonderwijs. Een regeringscommissaris kon op dat moment tegen elke beslissing van de Raad beroep indienen, waar de minister van Onderwijs dan een beslissing nam. In 1998 is deze vorm van toezicht volledig verlaten. Dergelijk toezicht spoort eigenlijk niet met een geresponsabiliseerd schoolbestuur. Daarom kunnen we enkel op basis van het jaarverslag toezicht uitoefenen op de Raad van het Gemeenschapsonderwijs.

Het toezicht op de scholen van het GO! gebeurt door de onderwijsinspectie. Maar sowieso neemt dat niet weg – en daarom heb ik ook contact opgenomen met Raymonda Verdyck – dat het GO! zich wat mij betreft zal moeten schikken naar het advies van de Vaste Commissie voor Taaltoezicht en dat de scholen van het GO!, net zoals alle andere scholen, de taalregeling in ons onderwijs moeten respecteren.

Nu zitten we nog een beetje in de fase waarin we nog geen antwoord hebben gekregen op het advies. De inspectie is, zoals ik al zei, gevraagd om bij de toekomstige doorlichtingen zeker nauw toe te zien op de naleving van de taalwetgeving.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, dank u wel voor uw toelichting. Toch wil ik een paar zaken extra meegeven. In het zesde punt van artikel 62 van het decreet Basisonderwijs staat dat de taalregeling in het onderwijs en de taalvoorwaarden voor het personeel moeten worden nageleefd. Er wordt verwezen naar de taalregeling in het onderwijs, niet naar de taalwetgeving van juni 1963. Dat wil dus de facto zeggen dat de bestuurstaalwetgeving, die alomvattend is en die mee is opgenomen in de bijzondere wet ter hervorming van de instellingen, ook daar natuurlijk de facto van toepassing is. Het is dus niet zo dat we kunnen zeggen dat de onderwijsinspectie enkel moet kijken naar de taalregeling van het personeel, want de bestuurstaalwetgeving is van toepassing voor alle instellingen die worden gesubsidieerd. Het lijkt me dus perfect mogelijk om, door deze ruime formulering in het decreet, de onderwijsinspectie daar wel degelijk toezicht op te laten

uitoefenen, onder meer op het vlak van de erkenning. De federale inspectie gaat immers enkel over de toewijzing van leerlingen die Franstalig zijn, die al dan niet zijn ingeschreven in een Franstalige faciliteitschool. Ik denk dus dat u ook de onderwijsinspectie perfect kunt inzetten om de bestuursaal op school te doen naleven, gezien de ruime formulering in het decreet Basisonderwijs. Er is niet de verwijzing naar de onderwijstaalwetgeving alleen. De bestuursaalwetgeving is eigenlijk alomvattend in dezen.

Dit is een advies van het gemeenschapsonderwijs, maar dat is natuurlijk wel het onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap. Als men nu zegt dat dat op zich niet zoveel waarde heeft, aangezien scholen daarmee doen wat ze willen, dan is dat natuurlijk wel wat dubbel. Het is immers eigenlijk een advies van het onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap aan de scholen van de Vlaamse Gemeenschap. Ik denk toch dat we eens moeten bekijken in welke mate adviezen van een centrale raad van het onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap in strijd zijn met de bestuursaalwetgeving, want dat is eigenlijk de eerste wetgeving die in dezen van toepassing is. Ik denk dat we daar toch eens grondig naar moeten kijken.

Bovendien heeft de Raad van State in het verleden opgemerkt in het kader van het huisonderwijs dat de Vlaamse Gemeenschap kan opleggen om de verplichting waar te maken om basisonderwijs te volgen in het Nederlands. Volgen, dat is iets anders dan verstrekken. De Raad van State gaat in zijn arrest dus veel verder. Dan gaat het wel degelijk over wat er in die klas gebeurt. Bij een groepswork is men dus onderwijs aan het volgen. Dat is niet langer de leerkracht die verstrekt. Ik denk dus wel degelijk dat het in dezen ook mogelijk is om op te treden.

De Vaste Commissie voor Taaltoezicht maakt het mogelijk om afwijkingen op de taalwetten te zien. Als ik kijk naar de arresten 48.068 en 47.049, dan kan men zich afvragen of dat standhoudt als dat juridisch wordt bekeken. Ik vrees daarvoor. Ik denk dat dat een interpretatie is die de Vaste Commissie voor Taaltoezicht geeft. Er wordt dan ook nog eens gezegd dat de anderstalige tekst voor bijzondere gevallen en een zeer specifiek doelpubliek is. In dezen kan ik me inbeelden dat dat gaat over anderstalige nieuwkomers, maar daar gaat het advies van het gemeenschapsonderwijs niet over. Dat gaat over alle leerlingen met een andere thuistaal. Ik denk dat alle mogelijk grenzen daar ver overschreden zijn, vooral vanuit het oogpunt van het signaal dat we geven aan leerlingen van de tweede, derde, vierde generatie, waarvan we vaststellen dat ze het minder goed doen in ons onderwijs. Ik denk dat we daar zeer duidelijk op moeten reageren.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Minister, bedankt voor uw antwoord. Ik vond het duidelijk en verhelderend. Ik ga vandaag geen interpretaties doen van arresten van de Raad van State of van anderen, maar ik kijk wel met grote belangstelling uit naar het antwoord, en ik hoop dat, zodra u het antwoord ontvangt, het ook zal worden overhandigd aan de leden van de commissie. Uiteraard gaan we ook graag in op uw aanbod om de brief die u hebt gestuurd, te ontvangen.

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Ann Brusseel (Open Vld): Wat onze fractie betreft, wij wachten uiteraard de adviezen af. Ik ga me daar dan verder ook niet over uitspreken.

Wat het pedagogische betreft, heeft mijn fractie al gezegd dat meertaligheid een realiteit is, dat men daar verstandig mee moet omgaan. Als leerkracht zou ik er bijvoorbeeld zelf niet meteen voor kiezen om groepsworken in een bepaalde taal te laten uitvoeren, maar de koepel geeft suggesties, biedt een nota aan, die overigens niet veel verschilt van de nota van het Katholiek Onderwijs Vlaanderen ter zake. Ik denk dat het eigenlijk vooral belangrijk is dat we leerkrachten vrijheid en

vertrouwen geven om zelf de beste keuzes te maken over wat pedagogisch het beste is in de klas. Wat het volgen van de decreetgeving ter zake betreft, denk ik dat we het best de adviezen afwachten.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Sowieso gaan we het advies afwachten. Ik heb dat ook gezegd. Ik vind de analyse van de heer Daniëls wel interessant. We moeten dat dus juridisch goed ophelderen, dat is duidelijk voor mij, en dit incident kan er natuurlijk toe leiden dat alles opgehelderd geraakt. Het is voor mij dus van belang dat er voor eens en voor altijd duidelijk regels zijn. De interpretatie die u maakt, hebben wij op het kabinet immers ook al besproken. Er is al aan God en klein Pierke gevraagd hoe je dat nu juist moet bekijken, wie waarvoor bevoegd is. Ook onze inspectie heeft daar al haar licht op laten schijnen.

Au fond, los van alle juridische betwistingen, moet er voor mij echter één ding duidelijk zijn. De richtlijn van het GO! heeft de indruk gewekt dat alles nu plots toegelaten zou zijn. Dat heb ik ook met mevrouw Verdyck besproken. Dat kan natuurlijk niet de bedoeling zijn. Wat we moeten doen in ons onderwijs, is er prioritair voor zorgen dat elk kind, vanwaar het ook komt, goed Nederlands leert.

Wat het GO! heeft gedaan, is bekijken op welke manier men gebruik kan maken van veelaligheid om dat Nederlands te leren. Dat heeft natuurlijk tot een cascade aan interpretaties geleid. Dat is niet handig, dus het zou sowieso nuttig zijn dat, wanneer we het antwoord krijgen, het GO! zich ook buigt over de effecten die de nota heeft teweeggebracht. Mevrouw Verdyck zei ook dat die nota uiteraard niks afdoet van de basisprincipes. Misschien had dat daar nog wat duidelijker in moeten staan. Dit zal echter allemaal worden besproken als we ook het advies hebben gekregen. Idem dito wat de rol en de taak van de inspectie betreft, maar dat heb ik u ook gezegd, mijnheer Daniëls. Wordt sowieso vervolgd, maar ik wil wel dat het juridisch helder wordt, dat iedereen zijn rol zeer goed kent.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, ik dank u voor het vragen van die verduidelijking. Ik kijk ook uit naar de documenten die daarvan komen. Als er decretale verduidelijkingen nodig zouden zijn, dan wil onze fractie die gerust maken.

Ik betreur verder dat instanties adviezen geven waar dan zaken niet in voorkomen die decretaal mogelijk zijn, zoals taalbadklassen in het lager onderwijs, ook voor niet-OKAN-leerlingen, zoals tot 3 uur Nederlands na school verplicht in het secundair onderwijs. Vrijheden die dit parlement geeft aan scholen, komen dus niet voor in adviezen. Als ik aan scholen zeg dat dat mag, dan zeggen ze dat dat niet kan, want dat het niet in het advies staat dat van hun koepel komt. Dat is werkelijk scholen hun vrijheid afnemen, scholen in hun vrijheid beperken. Meer zelfs, het is mogelijkheden die er zijn, inperken en niet meegeven aan scholen. Dat is het stuitende in dezen, naast, inderdaad, het signaal dat wordt gegeven dat alles zou moeten kunnen en nog goed zou zijn voor de leerling in kwestie ook. Maar goed, wij kijken verder uit naar het vervolg hiervan.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Ik denk dat het belangrijk is dat we deze discussie zakelijk-genuanceerd voeren en dat er juridische duidelijkheid komt. Het is evident dat onze fractie daaraan wil meewerken.

Dat neemt niet weg dat ik persoonlijk vind – en dit zeg ik nog eens om elke verkeerde interpretatie achteraf te vermijden – dat een indeling op basis van thuistaal voor werkgroepjes geen beste keuze is, en dat ik het persoonlijk niet zou

doen om leslokalen aan te duiden in een vreemde taal. Anderzijds kunnen we er echter moeilijk iets tegen hebben dat kinderen elkaar helpen in de thuistaal.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.